

# Članak gosta komentatora Wolfgang Petritscha, Visokog predstavnika za BiH u Vecernjem Listu, 12. juli 2001. godine

## Sampioni sovinizma krecu put Haga

Kultura je i način na koji govorimo, vjerovanja sa kojima krecemo na životni put, ali i običaji koji vladaju u našem gradu i zemlji. Pritom, kulturu mogu oblikovati i neki drugi kriteriji osim onih koji vaze u našoj vlastitoj obitelji i naciji. Klasična glazba je za neke ljude primarna kultura; za neke je to sport. Vektori kulture se preklapaju. Ljudi koji dijele istu nacionalnu kulturu dijele je na neograničen i neograničeno interesantan način.

Gotovo da i nije potrebno podsjećati da je u Bosni i Hercegovini kultura često isticana na previše pojednostavljen način: ratni profiteri se, primjerice, redovito nalaze među najvećim eksponentima "kulturne" nadmoci. To je u posljednje vrijeme osobito izraženo u pogledu hrvatske kulture. I doista, mnogi od onih koji dizu tako veliku buku oko zaštite hrvatske kulture slabo su opremljeni da bi zastupali kompleksne težnje svojih sunarodnjaka.

Kada krocimo na novo politicko, socijalno i gospodarsko tle, sovunisticki slogani ne samo da su zamorni, nego su i kamen spoticanja.

### Kompleksnost zahtijeva vrijeme

Prava konstitutivnih naroda BiH se osiguravaju putem

marljivoga rada i dobre volje ustavni proces je kompleksan i zahtijeva vrijeme. Na početku ove godine najveća hrvatska stranka u ovoj zemlji se povukla iz debate i time zapostavila svoje glasace.

To je bila greska.

Od tada je HDZ uložio toliko puno energije u pokušaju da uspostavi neku vrstu "hrvatske države".

Jos jedna greska.

Vrsta političkih argumenata koju smo mogli čuti od HDZ-a u njihovoj navodnoj obrani hrvatske kulture je skrajnje pojednostavljena. Tvrdnja da se etnička prava mogu jedino osigurati putem teritorijalne kontrole ne ide u prilog opravdanim i nadasve razlicitim težnjama Hrvata koji žive na cijeloj teritoriji BiH.

### **Spektakl slogana**

Hrvati Bosne i Hercegovine su zastupljeni kroz skrajnje nedojmljiv spektakl koji su priredili neki od njihovih izabranih zastupnika koji su na mjesto politike stavili slogane. Slogani ne otvaraju radna mjesta, niti grade škole, a neiskrena obećanja nekih političara od izbora do izbora nisu ispunjena. K tomu, prijetnje usmjerene protiv umjerenih Hrvata ne doprinose sigurnoj budućnosti cjelokupnog hrvatskog naroda.

Napredni elementi iz reda HDZ-a su svjesni da su slogani neadekvatni i da su prijetnje pogrešno sredstvo. Takvi elementi počeli su se vraćati u normalnu politiku. Osobno sam više neobno sam više nego spreman s njima suradjivati. Bosni i Hercegovini su potrebni dinamični i snažni hrvatski političari koji će biti u funkciji interesa njihova naroda, kao i interesa zemlje u cijelosti. Ova zemlja neće doživjeti prosperitet ukoliko hrvatski narod ne bude prosperirao, a hrvatski narod neće doživjeti prosperitet bez prosperiteta same zemlje.

Ovo me ponovno vraća na pitanje kulture na njenu kompleksnost i utjecaj.

Gledajući u budućnost, smanjena uloga hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini je izvan svake mogućnosti. Nijedan zakon se ne može donijeti bez suglasnosti njihovih zastupnika u ustavnim povjerenstvima kojima sam osobno dao zadatak da vode računa o tomu da se postuju prava svih građana diljem zemlje. Proslogodišnja odluka Ustavnoga suda određuje jednakopravnost svih konstitutivnih naroda, dakle i Hrvata, u oba entiteta.

### **Kulturni sovinizam izbacen iz globalne ekonomije**

Nove političke i gospodarske okolnosti u regionu zahtijevaju višu razinu kompleksnosti, nego što je to sovinizam iz bliske prošlosti. Kulturna uključivost predstavlja sastavni dio prosperitetnog i modernog demokratskog društva kulturni sovinizam je napadno izbacen iz globalne ekonomije.

Ne postoji očita uloga za političare koji organiziraju pobune, koji se povlače iz demokratske debate ili amaterski pristupaju strukturama kako bi ovako bi uvijekovjecili vlastitu moc na materijalnu štetu svojih građana. Nije nikakvo iznenađenje što takvi političari nastoje prikazati svoju kulturu kao ograničenu i krhku vrijednost pod konstantnom prijetnjom. Međutim realno gledajući, hrvatska kultura je kompleksna, svestrana, bogata i otporna. Primjerice, upravo je franjevačka kultura opismenjavala pučanstvo Bosne i Hercegovine u vrijeme kada su drugi dijelovi Europe bili bastioni praznovjerja i neznanja; zatim, kultura Umjetničke akademije u Sirokom Brijegu održava blistavu tradiciju slikarstva i kiparstva. Ta kultura će preživjeti i prosperirati. Ona nije u opasnosti. Ona je potrebna.

U regionu prolazimo kroz važnu fazu tranzicije.ampioni sovinizma kreću se putem den Haga. A mi ostali sada možemo nastaviti živjeti normalan život. Demokratska tržišna gospodarstva su obogaćena kulturama njihovih građana. To što

hrvatska kultura, sa svojim bogatim vezama sa sirom europskom tradicijom, predstavlja sastavni dio drustvenog i politickog bosansko-hercegovackog tkiva za mene predstavlja jedno od najvećih nadahnuća.